

ruch muzyczny

R
M #

NA POCZĄTKU BYŁA IMPROWIZACJA

S. 8

Śpiewanie
AUSTRALII

S. 22

Allegro
ZMIENIA
POLSKĄ
MUZYKOŁOŚĆ

#3 | 13 lutego 2025

ISSN 0035-9610 INS 374911

9 770003 596107

S. 38

CZY MUZYKA BYŁA TRANEM?

Michał Mendyk

Czy warto wciąż pytać, czym w ogóle jest muzyka? Moim zdaniem tak. Zwłaszcza że tak zwane gotowe odpowiedzi są w tej kwestii aż nazbyt definitywne. Muzyka to emocje. Muzyka to organizacja czasu z użyciem dźwięków i ciszy. Dzieło muzyczne to byt intencjonalny. Czy powstanie pierwszych dzieł – kompozycji poprzedzała przez tysiąclecia improwizacja, jak sugeruje w numerze # poświęconym tej praktyce Joanna Solecka? Czy w improwizacji w ogóle chodzi o muzykę, nad czym zastanawia się Rafał Mazur? I czy słynny cichy utwór Johna Cage'a był po prostu transkrypcją pradawnej, znanej być może od tysięcy lat, chińskiej praktyki?

A co z kulturami rdzennych mieszkańców Australii, w których kategorie kompozycji oraz improwizacji zapewne nie istnieją, a czas jest zupełnie innym wymiarem? Czy ich – obejmujące tysiące kilometrów, lat i melodii – szlaki pieśni, których badaniem zajmuje się Diana James, są muzyką w naszym rozumieniu?

Parafrazując popularny w kulturze anglosaskiej „test kaczk”, należałoby pewnie odpowiedzieć: jeśli brzmią jak muzyka, wykonywane są jak muzyka i słuchane są jak muzyka, to pewnie są muzyką... Sęk w tym, że jeśli chodzi o funkcję, szlaki pieśni więcej niż *Winterreise* Schuberta mają wspólnego z encyklopedią, tranem i danymi w chmurze. Są narzędziem zbierania i międzypokoleniowego transferu wszelkiej wiedzy niezbędnej do przetrwania na niegościnnym kontynencie. Muzyka służy więc do pamiętania. Podobnie jak u źródeł kultury zachodniej, jeszcze za czasów Homera...

Cytat numeru:

Przyjemnie
jest otulić się
BRZMIENIEM
doskonałej orkiestry.
Nieswojo przyjemnie
jest wiedzieć,
że ZŁO rozgrywa się
dostatecznie daleko

--Karolina Kolinek-Siechowicz

Aktualności

4 W *Simonie* wszechobecny jest smutek
Rozmowa z Agnieszką Smoczyńską Jacek Marczyński

6 Przegląd wydarzeń Opr. Maciej Kucharski

Strefa Ruchu: Droga improwizacji

8 Improwizacja – Królowa Matka muzyki
Improwizacja w muzyce dawnej Joanna Solecka

11 Utrwalanie improwizacji
Z Archiwum R Opr. Katarzyna Ryzeł

12 1305 wyrazów lub 15 sekund
Rozmowa z Krzysztofem Knittlem Michał Mendyk

14 Comprehension by resonance
Praktyka muzyki improwizowanej
przekraczająca muzykę Rafał Mazur

Relacje

16 La commedia è finita
Fin de partie Kurtága w Staatsoper Berlin Krzysztof Stefański

17 Złoty rumak dla Mozarta
Don Giovanni w Operze Lubelskiej Jacek Marczyński

18 U progu polskiej prezydencji
Sinfonia Varsovia w Bozar Paweł Siechowicz

19 Kalejdoskop pieśni
Łódzki recital Tomasza Koniecznego Witold Paprocki

20 Friendship is magic
Festiwal im. Auguste'a Franchomme'a Iga Batog

20 Syntom Wileńskiego
Jubileusz Konstantego Wileńskiego
w Filharmonii Świętokrzyskiej Paweł Siechowicz

21 Spektakularne urodziny
Simon Rattle świętuje w Rudolfinum Mateusz Ciupka

21 Minęło 80 lat
Jubileusz Filharmonii w Krakowie Anna Woźniakowska

Zagranica

22 Wytyczone przez pieśń:
szlaki kulturowe australijskiej pustyni
O niezwykłej tradycji muzycznej Diana James

Wydawnictwa

26 Saariaho między chrześcijaństwem a siostrzeństwem
Pierwsze nagranie drugiej opery fińskiej legendy Tomasz Biernacki

28 BWV 988 x 2
Płytoteka#: *Wariacje goldbergowskie* na fortepianie Przemysław Psikuta

30 Jak wiele trzeba stracić, by stać się kompozytorką?
Nie tylko Élisabeth Jacquet de La Guerre Karolina Kolinek-Siechowicz

30 Wiatr zmian?
Sonaty skrzypcowe Emilie Mayer Łucja Siedlik

31 Madame Strohl niespożyta
I jeszcze jedno francuskie odkrycie Piotr Mika

32 Pieśni i muzyka z Puszczy Białej
Kolejna rewelacja z archiwum In Crudo Ewelina Grygier

32 Na wspak
Duet zapatrzonny we Wschód Ewelina Grygier

32 Jaka muzyka płynie w naszych żyłach?
Joe Boyd rozprawia się z *world music* Remigiusz Mazur-Hanaj

Swoboda Ruchu

34 Ostatni koncert życzeń
Muzycy na łożu śmierci Bartłomiej Gembicki

38 Muzykolog na Allegro, czyli zapomniana kolekcja
muzykaliów z Malborka
Namiętność kolekcjonowania Tomasz Górny

39 Gimnazjum Królewskie w Malborku: świadectwo
dawnego życia muzycznego
Namiętność kolekcjonowania Maria Heyka

40 Rękopisy nie płoną,
partytura owszem
Felieton Karolina Kolinek-Siechowicz

41 Wydarzenia muzyczne
Rekomendacje redakcji

42 *Straszny dwór* w dwóch odsłonach
Wiktor Brégy. Historia artysty
Opr. Małgorzata Jędruch-Włodarczyk

Na okładce ilustracja Cypriana Kościelniaka